

Vraag nr. 73
van 30 januari 2004
van de heer DIDIER RAMOUDT

Steun aan de geschreven pers – Beleid

Persvrijheid, mediapluriformiteit en objectieve informatie zijn kernelementen in het functioneren van de media binnen een democratisch bestel. Persvrijheid geeft de garantie dat de pers zowel zijn taak in het discussieregime als zijn controle-taak naar behoren kan vervullen. De vrije pers vormt een discussieforum dat de belangen van de verschillende sociale groepen kan vertolken en op die manier kan inwerken op de besluitvorming.

Persvrijheid kan echter niet worden losgekoppeld van mediapluralisme. Komt de verscheidenheid echter in het gedrang, dan dient de staat maatregelen te nemen om de representatie van de relevante maatschappelijke stromingen te garanderen.

In het verleden werden in België dan ook verscheidene maatregelen genomen teneinde de mediapluriformiteit te garanderen. Onder meer de druk van de commerciële belangen op de media maakten dit noodzakelijk. Het regeerakkoord van januari 1973 stelde het als volgt : "Een moderne democratie kan niet op een juiste wijze werken zonder alle burgers een zo volledige en objectieve voorlichting als mogelijk te verstrekken. De schrijvende pers, gedwongen het hoofd te bieden aan economische moeilijkheden, moet kunnen worden geholpen in navolging van wat in de meeste Europese landen gebeurt ; de vrijheid van informatie bepaalt mede de waarde van de democratie, waarvan zij één van de meest betrouwbare pijlers is. Die tegemoetkoming moet, onder ernstige en objectieve voorwaarden, het grootst mogelijke pluralisme in onze schrijvende pers verzekeren, zonder politieke of economische discriminaties onder de dagbladen in het leven te roepen en met een absolute eerbiediging van hun onafhankelijkheid".

Dergelijke steun gericht op het vrijwaren van de diversiteit van het medialandschap moet worden aangemoedigd.

Uitgevers-producenten oordelen dat de subsidies van fundamenteel belang zijn voor de economisch winstgevende exploitatie van hun bedrijven. Ook de Vlaamse Mediaraad is de mening toegedaan dat de diversiteit en de pluraliteit van de media-inhouden het best gediend zijn door financiële tegemoetkomingen in de vorm van subsidies.

De Vlaamse overheid ondersteunde onder meer de multimediaprojecten van de Vlaamse uitgevers, aangezien de toekomst van kranten en weekbladen gedeeltelijk afhankelijk is van de mate waarin ze inspelen op de informatiemaatschappij.

Digitale valorisatie van het actuele en gearchiveerde journalistieke werk is noodzakelijk. Hierbij dient men echter op te merken dat de bedrijfsresultaten van uitgevers zeer succesvolle cijfers laten noteren. Het resultaat van het boekjaar 2002 van De Persgroep bedraagt 10.367.010 euro, het resultaat van het boekjaar 2002 van Magnet Magazines bedraagt 11.055.010 euro.

Men dient zich bij dit alles de vraag te stellen in welke mate de overheidssteun aan uitgeverijen, economische bedrijven die een zekere winstmarge nastreven, in de huidige context nog relevant is.

1. Wordt het huidige subsidiebeleid aan uitgevers-producenten voortgezet, de resultaten van het boekjaar in acht genomen ?
2. Wat zijn de beleidsuitgangspunten van de minister met betrekking tot de subsidiëring van winstgevende privé-bedrijven in de perssector ?

Antwoord

Wordt het huidige subsidiebeleid aan uitgevers-producenten voortgezet, de resultaten van het boekjaar in acht genomen ?

De huidige subsidies zijn het vervolgproces van de vroegere rechtstreekse steun toen die nog federale materie was.

De steun vond zijn wettelijke basis in de wet van 19 juli 1979 (BS 26 juli 1979) tot behoud van de verscheidenheid in de opiniedagbladpers. Deze wet bepaalde dat jaarlijks een krediet voor rechtstreekse hulp aan de opiniepers werd uitgetrokken. Het koninklijk besluit van 20 juli 1979 (BS 26 juli 1979) houdende vaststelling van de criteria en de modaliteiten gaf uitvoering aan de wet van 19 juli 1979.

Bij decreet van 7 juli 1998, houdende bepalingen tot begeleiding van de aanpassing van de begroting 1998, werden de wet van 19 juli 1979 tot behoud van de verscheidenheid in de opiniedagbladpers en het KB van 20 juli 1979 houdende vaststelling van de criteria en de modaliteiten voor de uitvoering van deze wet opgeheven.

De concentratiebeweging in de Vlaamse geschrevenperssector heeft geleid tot het ontstaan van vier groepen, namelijk de Vlaamse Uitgeversmaatschappij, De Persgroep, de Regionale Uitgevergroep en Uitgeversbedrijf Tijd, die samen een tiental titels op de markt brengen.

Een vaststelling bij deze concentratiebewegingen is dat de pluriformiteit van de pers voor het ogenblik minder te maken heeft met eigendomsstructuren dan met de beschikbaarheid van goed uitgebouwde, kwaliteitsvolle en autonome redactieteams.

Vandaar dat een heroriëntering van de steun aan de geschrevenperssector, gericht op het behoud van goed uitgebouwde, kwaliteitsvolle en autonome redactieteams, noodzakelijk werd. Na overleg tussen de Vlaamse regering en vertegenwoordigers van de geschrevenperssector kwamen ze onder andere overeen de vroegere rechtstreekse steun om te buigen naar een programma ter ondersteuning van de digitale diversificatie, met de bedoeling via deze heroriëntering het behoud te helpen verzekeren van goed uitgebouwde, kwaliteitsvolle en autonome redactieteams. De algemene principes van deze heroriëntering naar ondersteuning van de digitale diversificatie binnen de Vlaamse geschrevenperssector, werden vastgelegd in een protocol dat op 27 juli 1998 werd afgesloten tussen de Vlaamse regering en de Vlaamse geschrevenperssector.

Artikel 8 van het protocol luidde als volgt :

"Vlaamse regering en Vlaamse geschrevenperssector besluiten uit de concentratiebeweging van de voorbije jaren dat de pluriformiteit van de pers minder te maken heeft met eigendomsstructuren dan met de beschikbaarheid van goed uitgebouwde, kwaliteitsvolle en autonome redactieteams. De bedrijfseconomische leefbaarheid van deze redactieteams is echter mede afhankelijk van de mogelijkheden om het actuele en gearchiveerde journalistiek werk bijkomend te valoriseren, onder meer via digitale media. Gezien het rechtstreeks verband met het behoud en de versterking van de opiniepers in Vlaanderen, wenst de Vlaamse regering een extra inspanning te doen om de digitale diversificatie binnen de Vlaamse dagbladsector te ondersteunen. De Vlaamse minister bevoegd voor de Media zal de nodige stappen ondernemen om de rechtstreekse perssteun in het kader van de wet van 19 juli 1979 in die richting te heroriënteren.

Bovendien nodigt de Vlaamse regering de Vlaamse geschrevenperssector – in samenwerking met andere mediasectoren – uit om de digitale diversificatie gezamenlijk aan te pakken. De erkenning en

de basisondersteuning van deze cluster zal gebeuren volgens de modaliteiten bepaald in het innovatiedecreet."

Dit leidde tot een invulling waarbij projecten gesubsidieerd werden die door gebruik van digitale technieken de economische leefbaarheid van de redacties ondersteunen, onder andere door het toegankelijk maken van redactionele output en door bijkomende valorisatie via digitale platformen.

Vanaf 2002 is er een ombuiging gekomen naar het behoud van het collectief geheugen door een progressieve accentverschuiving naar vorming en naar de overdracht van knowhow van oudere journalisten naar jongere collega's.

Op die manier werden projecten mogelijk die louter op basis van economische gronden niet zouden zijn uitgevoerd, maar die wel waardevol zijn voor het behoud van de diversiteit in het perslandschap.

Met de uitgevers wordt voor het ogenblik een nieuw protocol voorbereid dat focust op :

- het vrijwaren en valoriseren van de aanwezige kennis op de redacties (zoals bv. de vakkennis) ;
- de opbouw van nieuwe noodzakelijke competenties ;
- het bevorderen van een pluriforme redactionele output; het verhogen van de valorisatie en de bereikbaarheid van deze pluriforme redactionele output door het inschakelen van bijkomende kanalen en het aanspreken van specifieke doelgroepen (o.a. de jongeren).

Wat zijn de beleidsuitgangspunten van de minister met betrekking tot de subsidiëring van winstgevende privé-bedrijven in de perssector ?

Via een nieuw protocol tussen de Vlaamse regering en de Vlaamse geschrevenperssector wensen beide partijen het behoud van een pluriforme, onafhankelijke en performante Vlaamse geschrevenperssector te garanderen. In het protocol worden daartoe wederzijdse engagementen opgenomen.

De Vlaamse regering en de Vlaamse geschrevenperssector zijn het eens dat de vrijwaring en het verder uitbouwen van kwaliteitsvolle en autonome redacties essentieel is – een *conditio sine qua non* – voor het behoud van een pluriforme, onafhankelijke en performante Vlaamse geschrevenperssector.

Beide partijen zullen daartoe concreet samenwerken aan de vrijwaring van bestaande redactionele competenties en aan de opbouw van nieuwe noodzakelijke competenties, alsook aan de bijkomende valorisatie van de redactionele output, mede ondersteund door het inschakelen van aangepaste middelen.

Deze gedeelde bekommernis staat echter volledig los van het feit dat sommige uitgeversbedrijven het ook bedrijfsmatig zeer goed doen.

Trouwens leren zowel de formele als de informele contacten met de sector ons dat de totnogtoe gerealiseerde projecten zonder de ondersteuning nooit zouden zijn uitgevoerd op dergelijke korte termijn of zelfs überhaupt nooit zouden zijn gerealiseerd. Het gevoerde beleid heeft zodoende bijgedragen tot het behoud van de tien dagbladtitels waaruit we nu nog dagelijks in Vlaanderen kunnen kiezen.

Ten slotte wil ik er tevens op wijzen dat de tot heden geselecteerde projecten altijd een doordringende evaluatie ondergingen aan de hand van strenge selectiecriteria die peilden naar de intrinsieke kwaliteit, de leefbaarheid en de bijdrage tot de doelstellingen van het beleid.